

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๒๓๔๗

คณะกรรมการ

1145

วันที่ ๒๓ ก.ย. ๒๕๖๕

เวลา ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รับแจ้งที่ 4275

วันที่ 23 ก.ย. 2565

เวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

เรื่อง การเสนอโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย
ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญ
ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการ
การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม การพัฒนาบุคลากรปฐมวัย การพัฒนาโรงเรียน
ให้เป็นต้นแบบ โดยการนิเทศและให้คำปรึกษาแนะนำในสถานที่จริง (Coaching on the site) การติดตาม
ประเมินผล ถอดบทเรียน สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อน
การจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับประเทศให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามหาวิทยาลัยของท่านเป็น
มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำหลักสูตร คู่มือ และสื่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย รวมทั้งการจัดฝึกอบรม การสำรวจ ศึกษา วิจัย การนิเทศ
การเรียนการสอน และการให้คำปรึกษาแนะนำในสถานที่จริง จึงขอให้ท่านเสนอรายละเอียดโครงการและ
งบประมาณในการดำเนินโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งข้อมูลและหลักฐานแสดงคุณสมบัติของมหาวิทยาลัย
ที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกที่ปรากฏในรายละเอียดโครงการ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยขอให้จัดส่ง
ข้อมูลทั้งในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์และเอกสารมายังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. นำส่งข้อมูลรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ทาง e-mail: eceobec2565@gmail.com ภายใน
วันจันทร์ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๒.๐๐ น. และ

๒. นำส่งข้อมูลรูปแบบเอกสาร

๒.๑ กรณีนำส่งข้อมูล ณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับวัน เวลา
ประทับตรารับเอกสารของสำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในวันจันทร์ที่
๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๒.๐๐ น.

๒.๒ กรณีนำส่งข้อมูลผ่านทางไปรษณีย์ จะถือวันประทับตรานำส่งจากไปรษณีย์ต้นทาง
ในวันจันทร์ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นวันสุดท้ายของการส่งข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน อธิการบดี

๑) เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

๒) เห็นควรมอบ - ดกช

๒๓ ก.ย. ๒๕๖๕

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๐๖๐๐๐๐

๒๓ ก.ย. ๒๕๖๕

(รศ.ดร.วิระยุทธ ขาตะกาญจน์)

รองอธิการบดี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๗๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๘๐

เรียน คณบดี

- เพื่อโปรดทราบ
- เห็นควรมอบ ดร.ต้นแก้ว
การศึกษารูปแบบ

✓

(นางสาววิจิตรา ขุนไชยการ)
นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ

๒๘ ก.ย. ๒๕๖๕

นางสาว A๑๑๘

44

๒๕/๙/๖๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือ
คณบดีคณะครุศาสตร์

ศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๖๕

โครงการ: การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย
ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
หน่วยงาน: โดยการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
สถาบันอุดมศึกษา

ความเชื่อมโยง/ความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ

1. ยุทธศาสตร์ชาติที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

ประเด็น การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม

2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้

เป้าหมายระดับประเด็น คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

3. แผนปฏิรูปประเทศ : แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เป้าหมายรวม : ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา เรื่องและประเด็นปฏิรูป ข้อ 5. การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายรวม

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

เป้าหมายรวม : เป้าหมายรวม ข้อ 1. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ : ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

เป้าหมาย : เป้าหมายที่ 3 คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและมีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนา : ข้อ 3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. นโยบายและจุดเน้น คร. ปี 2565 การยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

6. นโยบายและจุดเน้น สพฐ. ปี 2565

นโยบาย 2 ด้านโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ข้อ 2.1 สนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้เข้าเรียนทุกคน มีพัฒนาการที่ดีทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

จุดเน้น สพฐ. ปี 2565

ข้อ 3 ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 – 6 ปี และผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา

นโยบายเร่งด่วน (Quick Policy) สพฐ.

ข้อ 4 การจัดการศึกษาปฐมวัย

1. หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 258 จ. การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 กล่าวถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และมาตรา 8 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้ ต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ต้องไม่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) กำหนดประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม กำหนดเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ 1 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย และกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับอนุบาลให้มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม บ่มเพาะปลูกฝังวินัย คุณธรรม และค่านิยมที่ดี ด้วยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา พัฒนาการคิดวิเคราะห์ระบบลงมือปฏิบัติ (Enactive) ด้วยประสบการณ์ตามมุมต่าง ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมองและจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมกาณ์ดำเนินชีวิตที่ดีงาม

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาล ทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) รวมทั้งนโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่า การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายสำคัญ “โครงการโรงเรียนคุณภาพ” ที่มุ่งหวังให้เป็นโรงเรียนต้นแบบในการแก้ปัญหาทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียนสร้างความพร้อมให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามบริบทโรงเรียน โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ดำเนินการโดยพัฒนาต่อยอดจากโครงการเดิม คือ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยได้มีการกำหนดทิศทางขับเคลื่อนโครงการ ภายใต้กรอบการดำเนินงานและจุดเน้น 7 ด้าน

ได้แก่ (1) ความปลอดภัยของผู้เรียน (2) ระบบประกันคุณภาพ (3) การพัฒนาครู (4) การเรียนการสอน (5) การวัดและประเมินผล (6) การนิเทศกำกับและติดตาม และ (7) Big Data โดยทิศทางการพัฒนา กำหนดความหมายโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่มีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมาเรียนรวม เพื่อยกระดับคุณภาพให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครอง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน และเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ คือ การเพิ่มจำนวนครูให้ครบชั้น ครบวิชาเอก การมีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม มีห้องเรียนคุณภาพที่มีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ การมีงบประมาณเพียงพอในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรและชุมชน การมีอาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานและความปลอดภัย มีครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัย การเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ลดอัตราการแข่งขัน และกรณีเป็นโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ต้องให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ โดยมีงบประมาณและอัตราค่าจ้างครูอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ตามคำสั่งที่ ศธ 04008/ว192 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศรายชื่อโรงเรียนคุณภาพ ระดับประถมศึกษา จำนวน 183 โรงเรียน เพื่อเตรียมพร้อมในการดำเนินตามนโยบายและแนวทางของโรงเรียนคุณภาพต่อไป

จะเห็นได้ว่า เพื่อให้การดำเนินนโยบายโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการวางทิศทางการพัฒนาในระยะยาวถึง 4 ระยะ ใช้เวลาต่อเนื่อง 20 ปี มีความมุ่งหมายสำคัญของการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนของประเทศไทยพลิกโฉมจากเดิมไปเป็นโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบ พร้อมให้การศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถผลักดันการพลิกโฉมประเทศ ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญ คือ ความพร้อมของครูผู้สอน ซึ่งปรากฏในกิจกรรมปฏิรูปที่ 3 การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความพร้อมด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการยกระดับวิชาชีพ ครูผู้สอนต้องปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศจุดเน้นที่ 6 มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) เพื่อให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้แนวคิดหรือรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาที่สมดุล รอบด้าน เต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบให้เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งฝึกอบรมด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ดังนั้น เพื่อให้งานวิชาการด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอยู่บนฐานของการศึกษาวิจัย โดยหน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นที่ยอมรับของสังคม ในการนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูป

การศึกษาที่มุ่งผลด้านการปฏิรูปผู้เรียนและการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย โดย 1) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดสื่อ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning รวมทั้งพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ และความเป็นมืออาชีพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) พัฒนาให้ครูผู้สอนมีภาวะผู้นำคิดค้นสร้างสรรค์ นวัตกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน สามารถเป็นต้นแบบให้เพื่อนร่วมวิชาชีพ อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพ เป็นครูมืออาชีพ 3) พัฒนาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นต้นแบบ เป็นทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงแบ่งปันความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายอื่น ๆ และ 4) สนับสนุนศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำและ นิเทศการจัดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการ โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เชิงรุก Active Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ

ทั้งนี้ ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความรู้ความเข้าใจของในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพตามบริบทโรงเรียน 2) การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยการจัดประสบการณ์สามารถกำหนดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันจึงไม่จัดเป็นรายวิชา แต่เน้นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง เด็กจะได้เผชิญกับสถานการณ์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก ได้นำความรู้ที่ได้รับมาสร้างเป็นความรู้ใหม่ โดยครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย หากเด็กพบปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ ครูผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยในการ ค้นหาคำตอบด้วยการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและการใช้ภาษาสร้างสรรค์ ให้เด็กได้สืบเสาะหาคำตอบ ด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ครูผู้สอนจะลดบทบาทของตนเองเป็นเพียง ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกหรือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ Active Learning 3) การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่มีคุณภาพ และสื่อการเรียนการสอนและ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก เพียงพอ มีประสิทธิภาพ 4) การประเมินพัฒนาการเด็กที่เน้น การประเมินตามสภาพจริงและเป็นรายบุคคล มีการนำข้อมูลมาพัฒนาต่อยอด 5) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัยที่เป็นต้นแบบที่ดี และ 6) การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้นำไป พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการพัฒนา โรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย และจากการถอดบทเรียนการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมี คุณภาพมาเสริมหนุนการปฏิรูปการศึกษาด้านการศึกษาก่อนวัยต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ

กับสถาบันอุดมศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย/อนุบาลศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและคำแนะนำในสถานที่จริง (Coaching on the site) เป็นผู้ดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มีความพร้อมด้านวิชาการและด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลากหลาย ตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อจัดทำหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นทางเลือก นำสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้สอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยมีหลักการสำคัญ คือ เด็กได้เลือกตัดสินใจในการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ด้วยสื่อที่หลากหลาย เพียงพอ ส่งเสริมทักษะการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การคิด การแก้ปัญหา การพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.2 เพื่อพัฒนาครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา และศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามบริบทของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น และนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย

2.4 เพื่อถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู

2.6 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เป้าหมายโครงการ

3.1 เชิงปริมาณ

3.1.1 โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ตามคำสั่งที่ ศธ 04008/ว 192 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 จำนวน 183 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกทั่วถึงทุกห้องเรียน

3.1.2 ศึกษานิเทศก์ปฐมวัย 183 เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 183 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา จำนวน 650 คน ได้รับการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย

3.1.3 ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา จำนวน 650 คน เข้าสู่การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน และการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในสถานที่จริง (Coaching on the site)

3.1.4 ครูต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย จำนวน 183 คน และห้องเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชิงรุก จำนวน 183 ห้องเรียน

3.1.5 สพฐ. มีรายงานผลการถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา จำนวน 183 โรงเรียน

3.2 เชิงคุณภาพ

3.2.1 สพฐ. มีหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม ซึ่งโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาสามารถเลือกนำไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และบรรลุตามจุดหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่กำหนดในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2.2 ครู ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ปรับกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก และนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้จริง

3.2.3 ศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สามารถนิเทศ กำกับ ติดตาม และเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยได้

3.2.4 โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาทุกโรงเรียน เป็นต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย มีครูผู้สอนที่เป็นต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ห้องเรียนคุณภาพที่มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถต่อยอดและขยายผลให้แก่โรงเรียนเครือข่ายโดยรอบได้

3.2.5 นักเรียนปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีความสุข สนุกในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวมครบทั้ง 4 ด้าน

3.2.6 รายงานผลการถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูลที่แสดงถึงวิธีคิด วิธีการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน และผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนปฐมวัย

3.2.7 รายงานผลการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูลที่แสดงถึงวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิด/นวัตกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนปฐมวัยตามแนวคิด/นวัตกรรมต่าง ๆ และผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ตามแนวคิด/นวัตกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา

3.2.8 รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 จัดทำหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม เพื่อให้โรงเรียนเป็นทางเลือก นำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยมีหลักการสำคัญ คือ เด็กได้เลือกตัดสินใจในการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าด้วยสื่อที่หลากหลาย เพียงพอ ส่งเสริมทักษะการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การคิด การแก้ปัญหา การพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เนื้อหาสาระในการจัดทำหลักสูตร คู่มือและสื่อ สำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่มีความหลากหลาย อาทิ

1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมเกมการศึกษา และ กิจกรรมกลางแจ้ง

2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดไฮสโคป (High Scope) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือผ่านมุมกิจกรรมที่หลากหลาย ที่มีสื่อและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก การแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น มีการส่งเสริมในขณะเด็กวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (Do)

ทบทวนสิ่งที่ได้ทำ (Review) ครูจะใช้สอนในกลุ่มย่อย เพื่อกระตุ้นพัฒนาการ ใช้คำถามสนับสนุน และขยายความรู้เด็กไปพร้อมกับเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร โดยปล่อยให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระด้วยตนเอง

3) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบโครงการ (Project Approach) เป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจ โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้หาคำตอบ วางแผนสืบค้นวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบด้วยกระบวนการ วิธีการที่หลากหลายจากประสบการณ์ตรง และวางแผนนำเสนอองค์ความรู้ที่ตนเองสรุปได้ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ผ่านการจัดนิทรรศการและสารนิทัศน์

4) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย หลักการสำคัญในการเรียนรู้ของสมองของเด็กปฐมวัย คือ “เล่นคือเรียน เรียนคือเล่น” ต้องเรียนด้วยความเข้าใจมากกว่าการจำ เรียนรู้จากการสัมผัสจับต้องของจริงไปสู่สัญลักษณ์

5) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นแนวคิดที่เน้นเด็กเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผ่านประสาทสัมผัสอย่างอิสระ จากสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ (ครู อุปกรณ์ บรรยากาศ) ด้วยการคล้อยตาม และซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและแสวงหาความรู้อย่างมีสมาธิ มีวินัยในตนเองและเกิดพัฒนาการทุกๆ ด้านในเวลาเดียวกัน

6) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดเรจีโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia) เป็นการเรียนการสอนที่เด็กเกิดจากการปฏิสัมพันธ์และบริบทที่เด็กอยู่เป็นตัวกำหนด ซึ่งหมายความว่าชุมชน สภาพแวดล้อมที่อยู่โดยรอบจะเป็นตัวกำหนดและมีผลต่อการรับรู้ของเด็ก เช่น อาคารสถานที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม พ่อแม่ เพื่อน หรือแม้แต่สัตว์เลี้ยงก็เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญต่อการรับรู้ของเด็ก

7) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) เป็นการจัดประสบการณ์ออกมาในรูปแบบบูรณาการ เน้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การลงมือทำ การเล่น ทั้งในและนอกห้องเรียนและการดำเนินชีวิต เน้นให้ความสำคัญกับจินตนาการของผู้เรียนและการกลมกลืนกับธรรมชาติ เชื่อมโยงกัน โดยมีครูคอยดูแลและอำนวยความสะดวก

8) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยภาษาธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) เป็นแนวการสอนแบบสอนภาษาโดยองค์รวม ทั้งด้านการฟัง พูดอ่าน เขียน ซึ่งเกิดจากหลักการและแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิจัยทางภาษา ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการคิดและภาษาของเด็กปฐมวัยในทางสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กปฐมวัย

9) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงการงานวิทยาศาสตร์ปฐมวัย เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียนตามความสนใจของเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้โครงการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ตามความถนัดและความสนใจ โดยการเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัยหรืออยากเรียนรู้ด้วยตนเอง โครงการ

บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยตามความถนัดและความสนใจ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการสื่อสารและทักษะทางสังคม

10) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบสะเต็มระดับการศึกษาปฐมวัย เป็นการ จัดสภาพการณ์ให้เด็กปฐมวัย เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Active Learning) ซึ่งใช้การบูรณาการสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการ เชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวันและการทำ อาชีพ พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมให้ทำหาคำถามของเด็กปฐมวัย เปิดโอกาสให้ เด็กได้สืบค้น นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจที่สอดคล้องกับเนื้อหา เป็นการสร้างประสบการณ์ผ่านการเล่นและการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม การสืบค้น การรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ๆ และเด็กต้องการโอกาสนำเสนอผลงานที่ผ่านการคิดที่เหมาะสมกับระดับ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาบุคลากรปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 183 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 650 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 183 คน รวม 1,016 คน ใน 4 ภูมิภาค ให้มีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย และสามารถนำไปออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนตามบริบทของสถานศึกษา และพัฒนาเด็กตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นต้นแบบ โดยมีการนิเทศ และให้คำปรึกษาและคำแนะนำในสถานที่จริง (Coaching on the site) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา

กิจกรรมที่ 4 พัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา โดยมีการถอดบทเรียนครูผู้สอน และศึกษารูปแบบการจัดการประสบการณ์ที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู

กิจกรรมที่ 5 ติดตาม ประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา

ขั้นตอน ผลผลิต และระยะเวลาการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลผลิต	ปีงบประมาณ 2565 – 2566						
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1	จัดทำหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา		←	→					
	1.1 จัดทำหลักสูตร/กำหนดรูปแบบและวิธีการอบรม	1) หลักสูตร 3 หลักสูตร - หลักสูตรอบรมการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้							
	1.2 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือ								

ลำดับ	กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลผลิต	ปีงบประมาณ 2565 – 2566						
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
	และสื่อสำหรับการนำแนวคิด/นวัตกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม เพื่อเป็นทางเลือกให้โรงเรียนนำไปพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ	<p>เชิงรุก ระดับปฐมวัย สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรอบรมการให้คำปรึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สำหรับศึกษานิเทศก์ - หลักสูตรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัย <p>2) คู่มือและสื่อที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม สำหรับโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ได้เลือกไปพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกตามบริบทของโรงเรียน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม - High Scope - Project Approach - BBL - Montessori - Reggio Emilia - Waldorf Education - Whole Language - โครงการวิทยาศาสตร์ปฐมวัย - สะเต็มระดับปฐมวัย 							
2	<p>พัฒนาบุคลากรปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา</p> <p>อบรมเชิงปฏิบัติการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย (จำนวน 2 วัน แบ่งเป็น 4 จุดการอบรม)</p>	<p>1) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1,016 คน เข้ารับการอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารสถานศึกษา 183 คน - ศึกษานิเทศก์ 183 คน - ครูปฐมวัย 650 คน <p>2) ชุดคู่มือและสื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่โรงเรียนเลือกตามจุดเด่น/บริบทความ</p>		↔					

ลำดับ	กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลผลิต	ปีงบประมาณ 2565 – 2566						
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
		ต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โรงเรียนละ 1 ชุด เพื่อนำไปพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบฯ							
3	พัฒนาโรงเรียนให้เป็นต้นแบบ โดยมี การนิเทศ และให้คำปรึกษาและ คำแนะนำในสถานที่จริง (Coaching on the site) 3.1 การนิเทศผ่านระบบออนไลน์ 3.2 อบรมเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่ เพื่อนิเทศ และให้คำปรึกษา แนะนำ ในสถานที่จริง (Coaching on the site) 183 โรงเรียน	โรงเรียนคุณภาพระดับ ประถมศึกษา 183 โรงเรียน ได้รับการนิเทศฯ ดังนี้ - ออนไลน์ 1 ครั้ง - ลงพื้นที่ 1 ครั้ง 1 วัน							
4	พัฒนารูปแบบการจัดการ ประสพการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย 4.1 ประชุมปฏิบัติการถอดบทเรียน ครูผู้สอนในการจัดประสพการณ์ การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย (จำนวน 2 วัน แบ่งเป็น 4 จุดการ ประชุม) 4.2 ถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัด ประสพการณ์ และศึกษารูปแบบการ จัดประสพการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพ ระดับประถมศึกษา 4.3 คัดเลือกห้องเรียนต้นแบบ และครู ต้นแบบการจัดประสพการณ์การเรียนรู้ เชิงรุก ระดับปฐมวัย 4.4 ศึกษารูปแบบการจัด ประสพการณ์ที่ส่งผล เชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการ กระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู	1) ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษา นิเทศก์ และครูผู้สอน 1,016 คนเข้าร่วมการประชุม 2) รายงานผลการถอดบทเรียนฯ 3) รายงานผลการศึกษารูปแบบ การจัดประสพการณ์ฯ 4) ครูต้นแบบการจัดประสพการณ์ การเรียนรู้เชิงรุก 183 คน และ ห้องเรียนต้นแบบ 183 ห้อง							
5	ติดตาม ประเมินผล สรุปและ รายงานผลการดำเนินงาน	รายงานผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ							

ลำดับ	กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลผลิต	ปีงบประมาณ 2565 – 2566						
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
	พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา							

5. ระยะเวลาดำเนินการ

กันยายน พ.ศ. 2565 – มีนาคม พ.ศ. 2566

6. วิทยากรให้การอบรม

อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย จากมหาวิทยาลัย

7. ตัวชี้วัดผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

7.1 ร้อยละ 100 ของโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่มีหลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา และความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

7.2 ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา และความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้

7.3 ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่มีครูต้นแบบและห้องเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชิงรุก

7.4 ร้อยละ 80 ของสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่ขยายผล ต่อยอดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ให้แก่โรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ

7.5 ร้อยละ 80 ของโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่สามารถถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยได้

7.6 ระดับความสำเร็จของการถอดบทเรียนครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย และการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.7 ระดับความสำเร็จของการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

การบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันอุดมศึกษา โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย/อนุบาลศึกษาเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับราชการ ดังนี้

1) ด้านการจัดหลักสูตรและการสอนปฐมวัย

- มีการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์สาขาปฐมวัย ที่มีแนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ ปรากฏในสาระ/คำอธิบายรายวิชาที่จัดการสอนทันสมัย สอดคล้องกับวิทยาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยหลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม
- มีการนำไปใช้พัฒนาในโรงเรียนสาธิตที่เปิดสอนระดับปฐมวัยของมหาวิทยาลัย

2) ด้านผลงานการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

- มีสาระเอกสารหรือตำราที่ใช้สอนปรากฏเนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่เผยแพร่
- มีผลงานวิชาการ/การวิจัยเป็นของผู้วิจัย/คณะวิจัยที่ในสาขาปฐมวัย ด้านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย

3) ด้านวิชาการ/งานวิจัย

- ผลงานวิชาการ/การวิจัยเผยแพร่ในวารสารของสถาบันที่อยู่ในฐาน TCI หรือผลงานที่นำเสนอในเวที นานาชาติ ย้อนหลัง 5 ปี
- มีการจัดทำโครงการ/การบริการทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย หลากหลาย หรือมีการนำสู่การปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการอบรม มีการนิเทศติดตาม/PLC

4) ด้านการโค้ช

- มีบทความทางวิชาการเกี่ยวกับการโค้ช มีงานวิจัย วิทยานิพนธ์ (ระบุปี พ.ศ.)
- มีการโค้ชในการบริการทางวิชาการ

5) ด้านการเข้าถึงแบบ Face to Face

- เดินทางสะดวก มีทางเลือกในการเดินทางมาก
- มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อย

6) ด้านการเข้าถึงแบบออนไลน์

- มีแหล่งข้อมูล ความรู้ เอกสารไว้บริการ และการให้ความช่วยเหลือ แนะนำแบบ Online

9. วงเงินงบประมาณ

ไม่เกิน 47,000,000 บาท (สี่สิบล้านบาทถ้วน)

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 ได้หลักสูตร คู่มือและสื่อสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ที่หลากหลายแนวคิด/นวัตกรรม สำหรับโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษานำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ได้สอดคล้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามจุดเด่น/บริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยได้

10.2 ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา และศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับบริบทความต้องการของสถานศึกษา ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.3 โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาทุกโรงเรียน เป็นต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย สามารถต่อยอดและขยายผลให้แก่โรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน

10.4 นักเรียนปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา มีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นองค์รวมครบทั้ง 4 ด้าน

10.5 ชุมชนและผู้ปกครองเกิดความมั่นใจต่อการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ลดอัตราการแข่งขันการเข้าศึกษาในโรงเรียนที่อยู่ในเมือง

10.6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถนำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับประเทศให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้